

Orgel Oude Kerk Soest aan vervanging toe

Het orgel van de Oude Kerk in Soest is al jaren aan vervanging toe. Het werd in 1960 gebouwd door de firma J. de Koff & Zoon te Utrecht, met gebruikmaking van onderdelen en pijpwerk uit het vorige orgel. Dat orgel was in 1876 geleverd door de firma J. Bätz & Co. (J.F. Witte) en had een omvang van 10 stemmen, verdeeld over twee manualen. Het pedaal was aangehangen. Bij de restauratie van de kerk in 1957-1958 werd de scheidingswand tussen schip en koor verwijderd. Het orgel, dat werd opgeslagen bij De Koff, werd te

klein geacht voor het vergrote kerkgebouw. De Koff bouwde een orgel van 23 stemmen (I/10, II/7, P/6) onder advies van Adriaan C. Schuurman, met een frontontwerp van Ir. Van der Steur (zie foto onder). Het hergebruikte pijpwerk van Witte werd aangepast aan de nieuwe situatie.

Het De Koff-orgel verkeert al geruime tijd in slechte staat. Behalve dat het 'op een koopje' werd gebouwd, heeft het sterk geleden onder de in 1982 geplaatste heteluchtverwarming. De kosten van een restauratie zouden

hooger uitvallen dan de feitelijke waarde van het instrument. Vanwege de zwakheden van het concept van 1958 – vermaakt 19^e-eeuws pijpwerk in een 20^e-eeuws concept – zou herstel van het orgel niet leiden tot een overtuigend en muzikaal resultaat. Daarom is de door de kerkenraad aangestelde orgelcommissie (Rens Bijma, Ton Herstel en Jan Jansen) sinds 2005 op zoek naar een monumentaal orgel. Als eerste kwam het historische orgel van de Bethlehemkerk te Zwolle in beeld. Dit spoor liep dood; het orgel bleef in deze kerk staan, ondanks een rigoureuze herbestemming tot Sushi-restaurant. De tweede poging een orgel te verwerven leed schipbreuk door onvoldoende financiële dekking voor aankoop en restauratie. Het betrof het in 1790 door Albertus van Gruisen gebouwde orgel voor de Grote Kerk te Heerenveen dat sinds 1972 in de Marturiakerk van Assen stond. Uiteindelijk is het bij gebrek aan Nederlandse belangstelling verkocht naar Madrid en daar in 2011 weer in gebruik genomen.

In 2011 kwam de orgelcommissie op het spoor van het orgel uit de Doopsgezinde Kerk te Harlingen, dat in gedemonteerde staat in opslag ligt bij Orgelmakerij Reil te Heerde. Dit orgel is in 1810/1811 gebouwd door Willem van Gruisen (firma A. van Gruisen en Zoonen) uit Leeuwarden. Willem Hardorff, die de orgelmakerij in 1843 overnam, voerde in 1848 groot onderhoud en twee wijzigingen uit. Toen er in Harlingen in 1858 een nieuwe kerk op dezelfde plaats verrees, werd het orgel sterk vergroot en verbouwd door P. van Oeckelen en Zonen. Hij breidde het front zijwaarts uit en voegde in de toegevoegde ruimte een vrij pedaal toe. De laatste wijzigingen werden in 1900 uitgevoerd door L. van Dam & Zonen uit Leeuwarden. Toen kreeg het orgel ook zijn zwarte kleur. In het begin van de jaren '80 was het orgel in vervallen staat, in 1996 werd het

Foto: Tjalling Roosjen

